

Επιλέγοντας μια πολεμική τέχνη σε «ενδιαφέροντες καιρούς»

Πρόσφατα ενεπλάκην (για μια ακόμη φορά) σε μια συζήτηση με φιλικό μου πρόσωπο, που δεν ανήκει στο χώρο των πολεμικών τεχνών, αλλά σκέφτεται σοβαρά να ξεκινήσει. Είναι γεγονός ότι αυτοί οι «ενδιαφέροντες καιροί», κατά τη γνωστή κινέζικη κατάρα, που ζούμε έχουν οδηγήσει πλήθος κόσμου στο κατώφλι των κατά τόπους σχολών πολεμικών τεχνών ή γυμναστηρίων που παρέχουν ανάλογα τμήματα. Στο κείμενο αυτό θα επιχειρήσω να εκθέσω μια οπτική επί του θέματος και να θέσω μια σειρά από προβληματισμούς.

Ένα από τα συχνότερα ερωτήματα που τίθενται (αν όχι το συχνότερο) είναι: «Τι μπορώ να μάθω και σε πόσο χρόνο;». Το ερώτημα είναι διαχρονικό, αλλά ειδικά σε μια δύσκολη εποχή, όπως η σημερινή, αποκτά μεγάλη σημασία. Η εγκληματικότητα αυξάνεται, έννοιες όπως το «bullying» μπαίνουν στο καθημερινό μας λεξιλόγιο και η πιθανότητα να χρειαστούμε τις γνώσεις που αποκτούμε μέσα από τις πολεμικές τέχνες γίνεται παραπάνω από υπαρκτή. Κάπου εδώ επιτρέψτε μου να θέσω το εξής ερώτημα: Τι θα είχε μεγαλύτερες πιθανότητες επιτυχίας απέναντι σε πιθανή επίθεση εναντίον μας, έξι μήνες εκπαίδευσης σε κάποιο σύστημα αυτοάμυνας (ή πολεμική τέχνη), ή έξι μήνες προπόνησης στίβου, με έμφαση στο σπριντ; Προσωπικά, όσο κι αν φαίνεται αστείο, ψηφίζω το σπριντ!

Επιχειρώντας να απαντήσουμε τα παραπάνω ερωτήματα, αξίζει αρχικά να σταθούμε στον όρο «τέχνη». Αν φέρουμε στο νου μας φίλους ή γνωστούς μας ανθρώπους που ασχολούνται με κάποια τέχνη - οποιαδήποτε τέχνη - πόσα χρόνια από τη ζωή τους έχουν αφιερώσει για να φτάσουν στο επίπεδο που βρίσκονται σήμερα; - Θυμηθείτε - δε μιλάμε για δημοφιλείς «μάστερ» της τέχνης, αλλά για φίλους και ανθρώπους της διπλανής πόρτας. Ένας μουσικός, για παράδειγμα, πόσες ώρες εξάσκησης, πόσες επαναλήψεις, ξανά και ξανά, έχει κάνει προκειμένου να φτάσει σε σημείο να ερμηνεύσει σωστά ένα μουσικό κομμάτι ή να φτάσει σε επίπεδο να το εκτελεί άρτια απευθείας από την παρτιτούρα χωρίς να το έχει ξαναδεί; Ένας φωτογράφος, πόση υπομονή, ώρες και κλικ χρειάζεται προκειμένου να φτάσει σε σημείο να πιάσει το «σωστό καρτέ», με τη μία και μοναδική ευκαιρία που το δίνεται, ακριβώς τη στιγμή που συμβαίνει το γεγονός μπροστά του; Αντίστοιχα ένας γλύπτης, ένας ηθοποιός, ένας ζωγράφος, κ.ο.κ., έχουν επενδύσει πολύ χρόνο από τη ζωή τους για να φτάσουν στο σημείο να θαυμάζουμε την τέχνη που παράγουν. Αυτό που μπορεί πολλές φορές να μας ξεγελάσει είναι ότι όσο καλύτερα κατέχει το αντικείμενό του ένας άνθρωπος, τόσο πιο «φυσικά» και πηγαία βγαίνει η γνώση αυτή προς τα έξω, κάνοντάς το να φαίνεται ευκολότερο από ότι πραγματικά είναι. Ας μην ξεχνάμε πως το εξωτερικό κομμάτι που αφορά αυτό που βλέπουμε και μπορούμε να κρίνουμε (π.χ. μια παράταση, ένα τραγούδι, ένα γλυπτό κλπ) είναι μόνο η κορυφή του παγόβουνου. Το ίδιο ισχύει και για τις επιστήμες και για όλα τα αντικείμενα. Γιατί λοιπόν οι πολεμικές τέχνες να αποτελούν εξαίρεση;

Τα τελευταία χρόνια έχει αρχίσει να δημιουργείται η άποψη ότι οι παραδοσιακές πολεμικές τέχνες είναι απαρχαιωμένες, μη εφαρμόσιμες και συνεχίζουν να υπάρχουν ως αποστειρωμένες, τυποποιημένες και εμπορικά εκμεταλλεύσιμες εκδοχές κάποιων τεχνών, ενός μακρινού πολιτισμού. Σε αυτή την άποψη έχουν συνδράμει με τον τρόπο τους και αρκετοί εκπαιδευτές που έκρυσαν την άγνοιά τους πίσω από περίπλοκες τεχνικές και φόρμες, δικής τους επινόησης πολλές φορές. Πέραν τούτου, πιθηκίζοντας συμπεριφορές πέρα για πέρα ξένες προς αυτούς και προς το κοινό στο οποίο απευθύνονταν, φρόντιζαν να δημιουργούν μια απόσταση μεταξύ του «μεγάλου δασκάλου» και του μαθητή με ένα τεχνητό και ανειλικρινή τρόπο. Πέρα από τους ημιμαθείς εκπαιδευτές, η υπερβολική σημασία που δόθηκε από πολλές σχολές στην αθλητική αναγνώριση και την παραγωγή πρωταθλητών (με τα ανάλογα κρατικά κίνητρα), ήταν αναμενόμενο να θέσει σε δεύτερη μοίρα τον παραδοσιακό τρόπο εξάσκησης και όλες τις αντιαθλητικές/επικίνδυνες τεχνικές. Όλα αυτά δημιούργησαν το απαραίτητο «κενό στην αγορά» των πολεμικών τεχνών...

Έτσι άρχισαν να ξεπηδούν διάφορα νέα, «υπερεξελιγμένα» είδη αυτοάμυνας και αντίστοιχοι εκπαιδευτές που υπόσχονται γρήγορα και εφαρμόσιμα αποτελέσματα. Υπάρχουν επίσης δάσκαλοι που παράλληλα με την παραδοσιακή πολεμική τέχνη που καλλιεργούν, δημιούργησαν κι ένα δεύτερο πρόγραμμα εκπαίδευσης «για εκείνους που δεν επιζητούν την τέχνη, αλλά θέλουν κάτι πιο άμεσο». Όλα αυτά γεννούν διάφορα ερωτήματα:

- 1) Υπάρχει όντως τέτοιο σύστημα που να βελτιώνει τις ικανότητες του ασκούμενου με γρήγορο ρυθμό, ελάχιστο κόπο και σε σύντομο χρονικό διάστημα;
- 2) Όλοι οι μεγάλοι δάσκαλοι και μάστερ που θαυμάζουμε σήμερα γιατί αφιέρωσαν όλη τη ζωή τους σε μία μόνο τέχνη, ή το πολύ δύο; Ήταν ανίκανοι ή μάθαιναν αργά;
- 3) Οι εκπαιδευτές που καταρτούν τα διάφορα «ταχύρρυθμα» ή «ρεαλιστικά» προγράμματα, βασισμένα στις πολεμικές τέχνες στις οποίες έχουν (συνήθως) κάποια εμπειρία οι ίδιοι, αν όντως πιστεύουν στην αποτελεσματικότητα αυτών των προγραμμάτων, γιατί συνεχίζουν να επενδύουν χρόνο στις τέχνες τους και δε στρέφονται αποκλειστικά σε αυτά; Ας μην ξεχνάμε ότι, στο τέλος, αυτό που μετράει είναι να υπερασπιστούμε τη σωματική μας ακεραιότητα, οτιδήποτε πέρα από αυτό είναι...«χορός».

Είναι γεγονός πως υπάρχουν άνθρωποι που εκπαιδεύονται στην άοπλη μάχη μέσα σε μερικούς μήνες. Ποιοι είναι όμως αυτοί οι άνθρωποι; Σε τι επίπεδο φυσικής κατάστασης βρίσκονται, πόσο καλά είναι τα αντανακλαστικά τους και, πάνω απ' όλα, ποια είναι η ψυχосύνθεσή τους; Αυτή είναι μια μικρή λεπτομέρεια που συνήθως περνάει απαρατήρητη. Γίνεται λοιπόν προφανής η σημασία του «υλικού», με το οποίο έχει να δουλέψει ο εκπαιδευτής, αλλά και ο σκοπός της εκπαίδευσης, η οποία μπορεί να είναι σύντομη, στοχευμένη ή να αλλάζει κατά περίπτωση. Ας μην ξεχνάμε ότι μιλάμε για ανθρώπους με ιδιαίτερες ικανότητες. Δικαίως θα μπορούσε να αναρωτηθεί κανείς, μήπως είναι εξαιρετικά φιλόδοξο να αναμένουμε από έναν άνθρωπο που μόλις χθες αποφάσισε να σηκωθεί από τον καναπέ, μετά από μια

σύντομη εκπαίδευση να έχει τις ίδιες επιδόσεις και την ίδια αντίδραση με ένα στέλεχος των επίλεκτων μονάδων του στρατού ή των μυστικών υπηρεσιών σε μια ενδεχόμενη συμπλοκή; Μήπως οι εκπαιδευτές

σε μια δύσκολη, οικονομικά, περίοδο, προσπαθώντας να αυξήσουν τον αριθμό των μαθητών τους (και των συνδρομών), φτάνουν σε σημείο να δημιουργούν ψευδείς προσδοκίες, με ευκολία και με έναν εγκληματικά ανεύθυνο τρόπο; Επιστρέφοντας λοιπόν στον τίτλο του κειμένου, ως νέοι μαθητές σε κάποια σχολή πολεμικών τεχνών, μήπως θα πρέπει να είμαστε λίγο πιο προσεκτικοί και υποψιασμένοι με την αντίληψη και την αυτοπεποίθηση που καλλιεργείται, ειδικά σε αυτούς τους «ενδιαφέροντες καιρούς»;

Υ.Γ. Θα ήθελα να ξεκαθαρίσω ότι το σκεπτικό πίσω από το παραπάνω κείμενο, σε καμία περίπτωση, δεν ήταν να αποτρέψει κάποιον που σκέφτεται να ξεκινήσει κάποια πολεμική τέχνη, ανεξαρτήτου ηλικίας και/ή σωματική κατάστασης. Κατά την ταπεινή μου άποψη, όμως, αυτό που έχει σημασία είναι το ταξίδι μέσα στον ενδιαφέροντα κόσμο των πολεμικών τεχνών. Σε αυτό το, όχι σύντομο, ταξίδι, ο προορισμός δεν είναι η μάχη ή η αυτοεπιβεβαίωση, αλλά η ατομική βελτίωση, μέσα στην οποία περιλαμβάνεται και η ανάπτυξη της αντίληψης του κινδύνου, ώστε να λειτουργούμε προληπτικά και να αποφεύγουμε τις «κακοτοπιές» με το ελάχιστο δυνατό κόστος.

Αντώνης Τζούνης
2016

Ο Αντώνης Τζούνης είναι πληροφορικός με ειδίκευση στις τεχνολογίες ιστού και τα ασύρματα δίκτυα αισθητήρων (WSN/IoT). Αυτή την εποχή είναι υποψήφιος διδάκτορας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Ξεκίνησε την ενασχόλησή του με τις πολεμικές τέχνες και πιο συγκεκριμένα με το παραδοσιακό Καράτε της Οκινάουα το 2006, σταδιακά από το 2011 και μετά ξεκίνησε την ενασχόλησή του και με Ρύου-Κιου Κομπούντο. Το 2015, μετά από ανάλογες συστάσεις, είχε την ευκαιρία να ταξιδέψει, να φιλοξενηθεί και να εκπαιδευτεί κοντά σε κορυφαίους δασκάλους στην Οκινάουα της Ιαπωνίας. Σήμερα διατηρεί ένα μικρό Ντότζο στο Βόλο όπου εξασκείται μαζί με μια μικρή ομάδα μαθητών στο Ουέτσι-Ρύου Καράτε και το Ρύου-Κιου Κομπούντο.